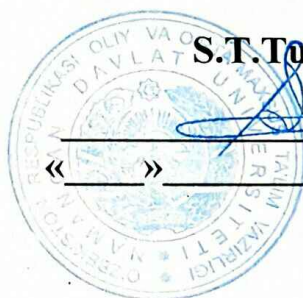

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
NAMANGAN DAVLAT UNIVERSITETI

«TASDIQLAYMAN»
Namangan davlat universiteti

rektori

S.T. Torg'unov

« » _____ 2022-yil

«MA'QULLANDI»
O'zbekiston Respublikasi Vazirlar
Mahkamasi

huzuridagi OAK raisi,

A.T. Yusupov

« » _____ 2022-yil

13.00.01 – “Pedagogika nazariyasi pedagogik ta'limotlar tarixi ” ixtisosligi
bo'yicha malakaviy imtihon
dasturi

O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi

Rayosatining 2022 yil «30» sentabr 323/19 sonli qarori bilan tasdiqlangan

NAMANGAN - 2022

ANNOTATSIYA

Mazkur dastur O'zbekiston Respublikasi Oliy va O'rta maxsus ta'lim vazirining 2017 yil 14 sentyabrdagi "Vazirlik tasarrufidagi oliy ta'lim va ilmiy tadqiqot muassasalarida oliy malakali ilmiy va ilmiy -pedagog kadrlar tayyorlash rejasini tasdiqlash to'g'risida"gi 660 sonli buyrug'iga asosan, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasining 2017yil 22 maydagi "Oliy uquv yurtidan keyingi ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora - tadbirlari to'g'risida"gi 304- sonli qarori bilan tasdiqlangan "Oliy o'quv yurtidan keyingi ta'lim to'g'risida" Nizom talablariga muvofiq, O'zbekiston Respublikasi Davlat ta'lim standartiga asoslangan holda, "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun talablariga mos ravishda 13.00.01- Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi ixtisosligi bo'yicha talabgorlar uchun tuzildi.

Tuzuvchilar:

p. f.d., prof. O'.M.Asqarova

p. f.n., dots. M.S.Nishonov

Taqrizchi:

p. f.n., dots..X.Raxmatova

p. f.n., dots. A.X.Satarov

KIRISH

Ushbu dastur: pedagogika fanlarning metodologiyasi; maxsus pedagogika; pedagogika nazariyasi tarbiyaviy ishlar metodikasi fanlarning na'munaviy dasturlari asosida tuzildi.

Dasturning maqsadi – izlanuvchilarni fanni o'qitishdan maqsad talabgorlarni pedagogika o'qitish metodologiyasiga oid bilim ko'nikma va malakalar bilan qurollantirish.

Dasturning vazifasi – tadqiqotchilarni pedagogik fanni o'qitish metodikasining nazariy asoslariga oid bilimlar bilan qurollantirish; metodik jixatdan pedagogik jarayonlarni samarali tashkil etish uchun zarur kunikmalarni egallash; pedagogik fanlarni o'ziga xosliklarni xisobga olgan xolda ta'lim va tarbiyaning zamonaviy usullarini texnologiyalarni keng doirada qullay olishga yo'naltirish pedagogik faoliyatini amalga oshirishda ijodiy va metodik savodxonlikka tayyorlashni shakillantirishdan iborat. Fan bo'yicha talabalarni bilim, ko'nikma va malakasiga quyiladigan talablar.

Dastur bo'yicha talabgorlarning bilim, ko'nikma va malakasiga qo'yiladigan talablar:

“Pedagogik fanlarini o'qitish metodikasi” o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr: - pedagogik fanlarni o'qitish metodikasining predmeti, maqsad va vazifalari; ta'lim sohasidagi davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari va strategiyasi; pedagogik fanlarning mazmuni va ilmiy asoslari, uning kategoriya va tamoyillari; o'quv jarayonini tashkil etish shakllari va metodlariga qo'yilayotgan zamonaviy talablar; pedagogik fanlarni o'qitish metodlarining tasnifi va asosiy jihatlari; psixologiya kursini tuzish uchun asos bo'lgan tamoyillar; psixologiya fanlarini o'qitish metodikasining qonuniyatlari; o'qitish tamoyillari; dars o'quv faoliyatini tashkil etish sharti sifatida; o'quv faoliyatini tashkil etish shakllari; ma'ruza mashg'uloti va uning mazmuni; ma'ruza o'qishga qo'yiladigan talablar; seminar mashg'ulotining mohiyati va turlari; o'qitish metodikasi **tasavvurga ega bo'lishi**; - pedagogik fanlar mazmunini tanlab olish tamoyil va mezonlarini; pedagogik fanlar mazmunini belgilovchi me'yoriy hujjatlarni; pedagogik fanlarni o'qitish metodlari tasnifini; o'qitishning texnik vositalari va axborot texnologiyalarda amaliy ishlashni; zamonaviy pedagogik fan yutuqlari va ilg'or pedagogik tajribalardan amaliy foydalanib, mustaqil bilim olishni; o'quvchilarni shaxsiy va yosh xususiyatlarini hisobga olish, auditoriya bilan o'zaro aloqalar taktikasini o'rnatish va psixologik to'g'ri munosabatlarni boshqarishni bilishni; ta'lim standartlarining yangi talablari va o'zining ehtiyojlari bilan bog'liqlikda o'qitish va ta'lim olganlikni tashxis etishning turli usul va vositalaridan samarali foydalanish hamda методик fanlarni o'rganishda o'quv mashg'ulotlari taksonomiyasini; psixologiyani o'qitishda nutqiy metodlarni; psixologiya fanlarini o'qitishda ko'rgazmali va amaliy metodlarni; o'qitishning ta'limiy metodlarini; o'qitishning interfaol usullarini; dasturlashtirilganda'limni; pedagogika va методик fanlardan bilimlarni nazorat qilish va baholashni tashkil qilishni **bilishi va ulardan foydalana olishi**; - bilimni diagnostika hamda nazorat qilishning turli vositalari va usullaridan samarali foydalanish; ta'lim standartlarining yangi talablariga mos ravishda mustaqil yangi o'qitish usullarni yaratish; ilg'or pedagogik tajribalar va pedagogika

faniningzamonaviy yutuqlaridan foydalangan holda ta'lim berish; individual, shaxsiy vayoshga oid o'ziga xosliklarni hisobga olgan holda auditoriya bilan psixologik asoslimuloqot va o'zaro harakatni tashkil etish; psixologiya fanlarini o'qitishda nazorat turlari, baholash tamoyillarini qo'llay olish; pedagogika va psixologiyani o'qitishda bilimlarni nazorat qilishda amaliy topshiriqlarni bajarish; talaba psixologiya fanlarini o'qitishning metodik xususiyatlari, o'rta maxsus va oliy ta'limda педагогик fanlarni o'qitishning o'ziga xosligi dars jarayoniga metodlarni qo'llash, talabalarni mustaqil faoliyatlarini tashkil qilish; pedagogika va методик fanlarni o'qitishda bilimlarni nazorat qilish shakllarini qo'llash **ko'nikmalariga ega bo'lishi**; Dasturni amalga oshirish o'quv rejasida rejalashtirilgan umumiy va ijtimoiy-iqtisodiy (falsafa (etika, estetika, mantiq)), matematik va tabiiy (yosh fiziologiyasi va gigiena), umum kasbiy (pedagogika nazariyasi, pedagogika fanlarini o'qitish metodikasi, pedagogik mahorat) fanlari bilan o'zaro aloqada olib boriladi.

Metodik fanlarning tushunchasi va ta'rifi: «Kadrlar tayyorlash milliy dasturi». Metodik fanlarning tushunchasi, o'quv jarayoni, o'quv muassasalarida o'quv jarayonini tashkil etishning yangi metod va shakllarga qo'yiladigan zamonaviy talablar. O'zbekiston Respublikasida ta'limning rivojlanishi.

Ta'lim jarayonida pedagog shaxsi ta'lim amaliyotida va pedagogik fikr tarixida pedagogning mahorati masalalari. Pedagogik qobiliyat. Pedagogning kommunikativ qobiliyati. Muloqot madaniyati va ta'lim oluvchining psixologik faoliyati. Pedagogik texnika va uni shakllantirish usullari. O'quv va tarbiya jarayonida pedagog mahorati. Pedagog mehnatini tashkil etishning ilmiy asoslari. Pedagogik tajriba orttirish tizimi, tadqiqot metodlari, hozirgi ta'lim muassasalarida ilg'or pedagogik g'oyalar, tajribalarning taraqqiyoti va uni hayotga tatbiq etish yo'llari. Pedagogik mahorat taraqqiyot tarixi. Mustaqil malaka oshirish va o'z-o'zini nazorat qilish. O'quv-tarbiya jarayonida pedagogik muloqot mahorati, pedagogik tajriba va uni tatbiq etish, pedagog faoliyatida sharqona muomala madaniyati asoslari. Pedagogik texnika va uning komponentlari.

B A H O L A S H M E Z O N I

Mazkur o'quv dasturi asosida fanlaridan tuzilgan variantlar savollariga og'zaki javob qaytarish tarzida amalga oshiriladi.

Dastur savollari pedagogika fanining eng dolzarb muammolari bilan uning muhim tarmog'i bo'lgan: pedagogika nazariyasi, pedagogika tarixi, umumiy pedagogika, pedagogik texnologiyalar, tarbiyaviy ishlar metodikasi, xalq pedagogikasi, ijtimoiy pedagogika fanlarining ma'lumotlari asosida tuzildi.

Har bir variantda 4 tadan savol bo'lib, javoblar "0" balddan "100" balgacha baholanadi.

Variantdagi har bir savol uchun maksimal 25 ball belgilangan.

Variantdagi har bir savolga yozilgan javoblarning mazmuniga qarab, ularga quyidagicha miqdorda ballar belgilanadi:

1. Mazkur savolning mazmuni to'liq va hozirgi zamon fan – texnika taraqqiyoti bilan bog'liq xolda yoritilgan bo'lsa, 22– 25 balgacha qo'yiladi.
2. Mazkur savolning mazmuni yaxshi yoritilgan va hozirgi zamon fan – texnika taraqqiyoti yutuqlaridan foydalanilgan bo'lsa, 18 - 20 balgacha qo'yiladi.
3. Mazkur savolning mazmuni o'rtacha yoritilgan va hozirgi zamon fan – texnika taraqqiyoti yutuqlaridan kamroq foydalanilgan bo'lsa, 14 – 16 balgacha qo'yiladi.
4. Mazkur savolning mazmuni talab darajasida yoritilmagan va hozirgi zamon fan – texnika taraqqiyoti yutuqlaridan foydalanilmagan bo'lsa, 0-13 balgacha qo'yiladi.

DASTUR MAZMUNI

- Didaktikaning asosiy tushunchalari, mazmuni, maqsadi va vazifalari.
- Ta'limni tashkil etishning noan'anaviy shakllari; o'quv dialogi, munozara, didaktik (ishbop, rolli) o'yinlar, trening, debat, matbuot-konferentsiyasi, o'tkir zehnlilar klubi, va boshqalar.
- Fuqarolik tarbiyasi. Fuqarolik madaniyati
- Elektron pedagogika asoslari, uning ahamiyati
- Oila, maktab, mahalla xamkorligi.
- Tarbiya metodlari va ularning turlari
- Pedagogik diagnostika fanining maqsad va vazifalari
- Abdullo Avloniyning "Turkiy guliston yoxud axloq" asarining tarbiyaviy ahamiyati.
- Pedagogika fani tizimi va boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi
- Estetik tarbiyaning maqsad va vazifalari
- Pedagogik faoliyatda pedagogik qobiliyatlarning o'rni
- Ta'lim metodlari va ularning turlari
- Pedagogika fanining ilmiy tadqiqot metodlari
- Iqtisodiy tarbiya. O'quvchilarda tejamkorlikni tarbiyalash
- Ta'limni tashkil etishning an'anaviy shakli. Dars turlari. Darsning tuzilishi, unga qo'yilgan talablar
- Abu Ali Ibn Sinoning pedagogik qarashlar
- Xalq pedagogikaci metodlari(duo, qarg'ish, olqash, qoralash, oq yo'l tilash, na'muna ko'rsatish)
- Yan Amos Komenskiyning "Buyuk didaktika" asari va ahamiyati
- Ta'lim vositalari va turlari
- SHaxsni shakllanishiga ta'sir etuvchi omillar(ijtimoiy muxit, irsiyat, ta'lim-tarbiya)

SHaxsni shakllanishida faoliyatning(o'yin, o'qish, mehnat) o'rni

O'qituvchining kommunikativ qobiliyati

Mehnat tarbiyasi. O'quvchilarda mehnatga munosabatni tarbiyalash.

Maktabgacha ta'lim pedagogikasi fanining rivojlanish imkoniyatlari.
Korreksion pedagogika va inkliziv ta'lim asoslari.

Axloqiy tarbiya. O'quvchilarni ma'naviy axloqiy tarbiyalash

“Avesto” eng qadimgi ma'rifiy yodgorlik

O'qituvchining nutq qobiliyati va uni rivojlantirish

Eng qadimgi yozma manbalarda ta'lim-tarbiya masalalari

Ekologik tarbiya. O'quvchilarda tabiatga ijobiy munosabtni tarbiyalash

Temuriylar davrida ilm-fan, ta'lim-tarbiyaning ravnaq topishi

Ta'limning zamonaviy metodlari

Oila pedagogikasi fanining maqsad va vazifalari

Mirzo Ulug'bekning pedagogik g'oyalari va ma'rifatparvarlik xizmatlari

Ta'limda ko'rsatmalilik ko'rsatmalilikdan foydalanish

Tarbiyaning bir maqsadga qaratilganligi tamoyillari

Tarbiya jarayonining mazmuni va tarbiyalanganlik mezonlari

Tarbiyaning insonparvarlik tamoyillari

Ilmiy dunyoqarashni shakllantirishning muhim elementi

Oila tarbiyasining xuquqiy asoslari

Axborot – kommunikatsiya texnologiyalari va ularni ta'lim jarayonida qo'llashning didaktik imkoniyatlari.

Pedagogik mahorat asoslari fanining vujudga kelishi tarixi

Tarbiyaning ijtimoiy yo'nalganligi va yaxlitligi: tarbiyaning ijtimoiy hayot va mehnat bilan birligi. Tarbiyaning insonparvarlik printsiipi

Isoqxon Ibratning pedagogik qarashlari

Tarbiyaviy ishlarni uyushtirish tamoyillari va usullari

O'z-o'zini tarbiyalash va o'z ustida ishlash

Pedagogik a tarixi fanining maqsad va vazifalari

O'qituvchi faoliyatida diqqatni to'g'ri taqsimlay olish qobiliyati

Jadid ma'rifatparvarlarining pedagogik qarashlari

Ta'limning qonuniyatlari va qoidalari

O'zini-o'zi tarbiyalash va o'z ustida ishlash

Mustaqil ,ijodiy, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish yo'llari

Talabalar bilimni baholash mezonlari

Ta'limni insonparvarlashtirish va demokratlashtirish, tamoyillari

Aqliy tarbiya . Ilmiy dunyoqarashni shakllantirish

Maxsus pedagogikaning o'ziga xos xususiyatlari

Mahmud Qoshg'ariyning "Devonu lug'otit-turk" asarida ta'lim-tarbiya masalalari

Didaktikaning asosiy printsplari (tamoyillari)

Jismoniy tarbiya.

Androgogika - kattalar ta'limi .Uning o'ziga xos xususiyatlari

Ta'limning ma'ruza-seminar tizimi

Ta'lim vositalari va ularning funktsiyalari

Pedagogik takt va odob-axloq. Pedagogik nazokat

Test turlari va test tuzishga qo'yilgan talablar

Amaliy metodlarning turlari

Fandan metodik ko'rsatmalar tayyorlash tartibi

Mustaqil fikrlashni tashkil etish

Sinf-dars tizimi

Tadqiqot ishlarida umumiy xulosa va ilmiy-metodik tavsiyalar ishlab chiqish tartibi

Pedagogika fanining asosiy kategoriyalari va tushunchalari: tarbiya, ta'lim, ma'lumot, bilim, ko'nikma, malaka, rivojlanish.

Ekspert baholash (lot. "expertus" – tajribasiga ko'ra biladigan, tajribali, sinalgan, tekshirilgan) metodi

Talabalar BKMni nazorat qilish va tashxislash

Pedagogik jarayonlarni tadqiq qilishning o'ziga xos xususiyatlari.

Shaxsning rivojlanganlik darajasi uning fiziologik, ruhiy va intellektual o'sishini ta'minlovchi faoliyat- sifatida

Bolalarning bo'sh vaqtlarini to'g'ri tashkil etish va o'tkazish metodikasi

O'quvchilarning o'quv faoliyatini nazorat qilish turlari, shakl va metodlari

Pedagogik amaliyotni tashkil etish va unga raxbarlik

Pedagogik fanlar mazmunini belgilovchi me'yoriy hujjatlar

O'quv adabiyotlar kontsepsiyasi

O'quv fanlari yuzasidan nazorat ishilarini tashkil etish va o'tkazish

O'qituvchi mehnatini ilmiy asosda tashkil etish

Ta'lim maqsadlari :Ta'limiy maqsad ,Tarbiyaviy maqsad, Rivojantiruvchi

maqsad

Talabalarning bilimlarni o'zlashtirish darajalari.
Maslahat (konsultatsiya)ni –tashkil etish qoidalari
Ta'lim qonuniyatlari va qoidalari
O'zini-o'zi tarbiyalash va o'z ustida ishlash
Ma'ruza mashg'ulotini tashkil etish va o'tkazishga qo'yiladigan talablar
O'quv topshiriqlari, ish qog'ozlari
Axborot texnologiyalari: ta'limiy va nazorat qiluvchi dasturlar.
Ta'limning jamoaviy va guruhiy texnologiyasi.
Bolaning intellektual qobiliyatini rivojlantirish .
Tanqidiy fikrlash asoslari.
O'qituvchilik kasbining ijtimoiy- tarixiy rivoji va jamiyatdagi o'rni.
Bo'lajak o'qituvchi professiogrammasi
Pedagogik qobiliyat haqida tushuncha.
Pedagogik qobiliyatlar klassifikatsiyasi.
Yuksak saviyadagi bilim va madaniyat
Pedagogik qobiliyatlar.
Didaktik qobiliyatlar.
Akademik qobiliyatlar.
Pertseptiv qobiliyatlar.
Nutq qobiliyatlari.
Tashkilotchilik qobiliyati.
Avtoritar qobiliyatlar.
Pedagogik muloqot haqida tushuncha.
Pedagogik muloqotning asosiy funksiyasi (tarkibi)
Muloqot turlari va madaniyati.
O'qituvchi faoliyatida muloqot madaniyati va psixologiyasi.
Pedagogik takt haqida umumiy tushuncha.
Pedagogik taktni amalga oshirish shartlari
Pedagogik kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirish
Pedagogning tashqi ko'rinishi va uni maqsadga yo'nalganligi.
Dars berish faoliyatining o'ziga xosligi.
Darsdagi faoliyatning turli-tumanligi haqida.
Darsda mustaqil ishni tashkil qilish.
Pedagogik faoliyat madaniyati.
Darsning hissiy-intelektual ohangini yaratish.
Darsda o'z-o'zini nazorat qilish.
O'qituvchi mehnatini ilmiy tashkil etish haqida tushuncha, mohiyati.
Vaqtdan unumli foydalanish, o'qituvchiniig bo'sh vaqti.
O'qituvchining kun tartibi va ish joyi.

FOYDALANILADIGAN ASOSIY ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. – Toshkent O'zbekiston, 2011 y
2. O'zbekiston Respublikasining “Ta’lim to’g’risida”gi qonuni. – Toshkent O'zbekiston, 2020 y
3. Karimov I.A, Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch Toshkent: - Ma’naviyat 2008 y
4. Turғунов С.Т., Аҳмаджонова Н. М. Мактабгача таълим муассасаларида бошқарув фаолияти алгоритми. // Халқ таълими журнали. – 2012. – № 1. – 133-134-б.
5. Турғунов С.Т., Аҳмаджонова Н. М. Особенности управления дошкольними образовательными учреждениями. // Вопросы гуманитарных наук, Москва. – 2012. – № 2.
6. – 80-82-б.
7. Турғунов С.Т. Замонавий мактаб раҳбарларининг функционал вазифалари. – Наманган: НВПҚТМОИ, 2004. – 34 б.
8. Турғунов С.Т. Умумий ўрта таълим муассасалари директорлари бошқарув фаолиятининг назарий асослари: Пед.ф.д. ...дисс. – Тошкент, 2007. – 363 б.
9. Турғунов С.Т. Умумий ўрта таълим муассасалари директорлари бошқарув фаолиятининг назарий асослари: Монография. – Тошкент: Фан, 2006. – 196 б.
10. Турғунов С.Т. Умумий ўрта таълим муассасалари илмий салоҳиятини ривожлантиришда мактабни бошқариш функциялари // Республика илмий-амалий конференцияси материаллари тўплами. – Тошкент, 2006. – 26-28-б.
11. Турғунов С.Т. Замонавий мактаб директорининг бошқарув фаолиятида тизимли ёндашув // Халқ таълими журнали. – 2006. – № 4. – 11-14-б.
12. Тўхтабоев А.Т. Маъмурий менежмент. – Тошкент: Молия, 2003. – 171 б.

13. М. Abdullaeva, Asqarova O'. M. Xayitboev. Ta'lim tarixi - T. Muharrir 2014
14. Mavlonova R., To'raeva O., Xoliqberdieva K. Pedagogika. – T.: O'qituvchi, 2001.
15. Asqarova O'. M., Hayitboev M., Nishonov S. – T.: Talqin, 2008.
16. Pedagogika. // M. Toxtaxodjaevaning umumiy tahriri ostida. – T.: O'zbekiston Faylasuflari Milliy jamiyati, 2010.
17. Ishmuxammedov. R. J va boshqalar. Tarbiyada innavatsion texnologiyalar. T.: Istod jamg'armasi -2010 y.
18. Ochilov. M. Oily maktab pedagogikasi. T.: “Oqituvchi” 2007 y.
19. Ziyomuxammedov B. Pedagogika. – T.: Turon-Iqbol, 2006.
20. Xoshimov. K, Nishonova S. Pedagogika tarixi. – T.: 2005 y.
21. Sultonova. G. A. Pedagogic maxorat. O'quv qo'llanma. TDPU. T. 2005 y
22. Ibragimov X. I., Abdullayeva Sh. A. Pedagogika nazariyasi. - T.: “Fan va texnologiyalar” nashriyoti, 2008.

23. Ismoilova Z. Pedagogikadan amaliy mashg'ulotlar. – T.: Fan, 2001.
24. Ochilov M. Muallim qalb me'mori. – T.: O'qituvchi, 2001.
25. Egamberdieva N.M. Ijtimoiy pedagogika. – T.: Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi nashriyoti, 2009.
26. Mutalipova M.J. Xalq pedagogikasi – T.: Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston milliy kutubxonasi nashriyoti, 2011.
27. Volkov G.N., Baubekova G.D. Etnopedagogika. – T., 2000
28. Yusupova P. Maktabgacha tarbiya pedagogikasi. – T.: O'kituvchi, 1993.
29. Shodmonova SH. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. – T.: TDPU, 2004.
30. Mavlonova R., Rahmonqulova N., Normurodova B. Tarbiyaviy ishlar metodikasi. – T.: Tib-kitob, 2010.
31. Ishmuxammedov R., Abduqodirov A., Pardayev A. Tarbiyada innovatsion texnologiyalar/ – T.: Fan va texnologiya, 2010.
23. Xasanboyev. J va boshqalar. Pedagogika. O'quv qo'llanma. T. Fan-2006 y.
- 24.. Pedagogika nazariyasi va tarixi. M.X. To'xtaxodjaye vnaning umumiy taxriri ostida. "Iqtisod-moliya", 2009 y.
27. Madiyarova S.A. Pedagogik texnologiya va pedagogic maxorat.-T.: "Iqtisod-moliya" 2009 y.

**Pedagogika nazariyasi va tarixi
kafedrasi mudiri:**

O'. Asqarova